

SDH Bratřejov připravil pro děti z místní školy a školky dopoledne plné zábavy

V areálu fotbalového hřiště si ve středu 26. června sbor místních dobrovolných hasičů připravil pestrý program pro děti z mateřské a základní školy. Velkou zábavou pro děti bylo mimo jiné svezení na lanovce, střílení vzduchovkou na terč či poznávání hasičské techniky. Hasiči poté dětem předvedli zásah při hašení domečku. Dorazila také jednotka HZS Zlínského kraje, díky které mohly děti zhlédnout vyproštění osob z havarovaného vozidla pomocí vyprošťovací techniky. K prohlídce bylo také přistaveno vozidlo zdravotní záchranné služby.

Slovo úvodem

Vážení spoluobčané,

je to až neuvěřitelné, jak ten čas běží, jsme v půli roku. Červen skončil, děti dostaly vysvědčení, výsledek svého snažení za uplynulý školní rok. Začal čas prázdnin a dovolených. Někteří se možná už vidíte někde na pláži s osvěžujícím drinkem v ruce, nebo s napínavou knihou doma na zahradě u bazénu, jiní na kole, na túře po horských stezkách nebo na prohlídce některého z mnoha našich krásných hradů a zámků. Představu o létě má každý svou. Přeji Vám, abyste se dokázali oprostit od starostí běžných dní, odpočinuli si a načerpali nové síly. Ať je pro Vás léto obdobím nezapomenutelných zážitků a dobrodružství, na které budete ještě dlouho rádi vzpomínat.

Ať už Vaše kroky povedou kamkoliv, přeji Vám šťastný návrat, a hlavně ve zdraví.

Zároveň využiji prostoru a ráda bych Vás pozvala na některou z nadcházejících kulturních či sportovních akcí, které máme v obci před sebou a o kterých se dočtete na následujících stránkách. Přeji všem krásné léto a těším se na viděnou na některé z akcí.

Ing. Jarmila Lišková
zastupitelka obce

INFORMACE Z OBCE

Zastupitelstvo obce Bratřejov na svých zasedáních v období březen–červen 2024

SCHVÁLILO

- smlouvu o spolupráci při pořizování dat digitální technické mapy Zlínského kraje;
- účetní závěrku obce Bratřejov za rok 2023 a její celoroční hospodaření – závěrečný účet včetně všech jeho příloh – bez výhrad. Současně schválilo proúčtování hospodářského výsledku ve výši 8 460 249,36 Kč do zisku;
- účetní závěrku své příspěvkové organizace Základní školy a Mateřské školy Bratřejov a celoroční hospodaření bez výhrad. Schválilo hospodářský výsledek ve výši 22 409,61 Kč a jeho proúčtování ve výši 20 000 Kč do fondu odměn a 2 409,61 Kč do fondu rezerv;
- opravu cesty k RD rodiny Čížovy a Krčkovy a vybudování nového roštu k odvodnění místní komunikace v této ulici;
- firmu Ondřej Řezníček, lesnická činnost Seninka k odkupu dřevní hmoty dle cenové nabídky;
- podání žádosti o dotace na vytvoření pracovního místa veřejně prospěšné práce z úřadu práce;
- dohodu o ukončení smlouvy o právu provést stavbu ze dne 14.1.2019 a schválilo smlouvu o právu provést stavbu na cizím pozemku č.11/2024-53200/PPS-O s Ředitelství silnic a dálnic s. p. zastoupenou Ing. Karlem Chudárkem;
- podání žádosti o dotace na vytvoření fotovoltaické elektrárny na budově kulturního domu za nabídkovou cenu firmy Zelená obcím, což činí 1 849 243 Kč. Dotace činí 1 348 704 Kč. ZO vyčlenilo finanční prostředky z rozpočtu obce na spoluúčast ve výši 500 539 Kč na tuto akci;
- vložení změn do akčního plánu obce Bratřejov;
- finanční příspěvek ve výši 20 000 Kč pro Kryštofa Hůstě na závody ve sjezdu horských kol;
- setrvání Mgr. Jindřišky Králové ve funkci ředitelky Základní školy a Mateřské školy Bratřejov bez vyhlášení konkurzu po dobu dalších 6 let;
- výstavbu terasy u sálu kulturního domu;
- podání žádosti o dotace ze Státního fondu životního prostředí ČR na lesní vlek – vyvážku dřeva;
- dodatek č. 4 ke smlouvě o poskytnutí služeb s firmou Marius Pedersen a.s.;
- rámcovou smlouvu o dílo na dotační management s firmou AMA evolution s.r.o., „ZELENÁ OBCÍM“, a pověřilo starostu obce k jejímu podpisu;
- nájemní smlouvu k části pozemku p.č. 2610/8 v k.ú. Bratřejov u Vizovic o celkové výměře 64 m² s Lesy ČR s.p., a pověřilo starostu jejím podpisem;
- veřejnoprávní smlouvu o výkonu přenesené působnosti na úseku agendy přestupků s městem Vizovice platnou od 1.7.2024;
- veřejnoprávní smlouvu o výkonu přenesené působnosti o zabezpečení provedení zápisů údajů do informačního systému územní identifikace, adres a nemovitostí (RUIAN) s městem Vizovice platnou od 1.1.2025;
- podání žádosti o dotace z Národní sportovní agentury v rámci programu „Rozvoj místních sportovišť a zázemí – Kabina 2021–2025“ na výstavbu sociálního zázemí a skladu materiálu pro složky v obci Bratřejov. Dále schválilo vyčlenění finančních prostředků z obecního rozpočtu na spolufinancování této akce.
- vypsání výběrového řízení na výstavbu sociálního zázemí a skladu materiálu pro složky v obci Bratřejov a oslovení nejméně tří firem. Pověřilo paní Krejčovou Pelcovou k vypsání výběrového řízení. Dále určilo hodnotící komisi ve složení předseda Richard Zicha, členové Petr Zahradníček, Vitězslav Polčák, Stanislav Válek;
- přijetí dotace a smlouvu o poskytnutí dotace č. D/1333/2024/KH ze Zlínského kraje ve výši 293 000 Kč z programu RP-12-24 Dotace obcím pro JSDH Zlínského kraje. Dále ZO schválilo firmu 4FIRE k dodání požárního materiálu pro JSDH Bratřejov ve výši 381 314 Kč;
- přijetí dotace a smlouvu ze Zlínského kraje na projekt „Odkanalizování obcí Lutonina, Jasenná, Ublo, Bratřejov“ ve výši 1 000 000 Kč. Podpisem smlouvy pověřuje starostu obce;
- vypsání výběrového řízení na dodání vybaveného zásahového hasičského vozíku za osobní auto. Dále schválilo příkazní smlouvu na veřejnou zakázku „Pořízení požárního přívěsu pro JSDH obce Bratřejov“ pro Mgr. Miroslavu Pilařovou a oslovení nejméně tří firem. A schválilo hodnotící komisi ve složení předseda Vitězslav Polčák, členové Stanislav Válek a Richard Zicha;
- firmu MSS – projekt s.r.o. k realizaci projektové a inženýrské činnosti k akci “Parkoviště u hřbitova Bratřejov” za nabídkovou cenu 290 000 Kč. Podpisem smlouvy pověřilo starostu obce;
- finanční příspěvek na sportovní akci „IX. ročník letního biatlonu 2024“ ve výši 7 000 Kč;
- zadání podlimitní veřejné zakázky na stavební práce zadávané ve zjednodušeném podlimitním řízení na stavební práce „Bratřejov – chodník - I. etapa“, účastníkovi TM Stav, s. r.o. za nabídkovou cenu 5 741 223 Kč Bez DPH;
- smlouvu o dílo podlimitní veřejné zakázky na stavební práce zadávané ve zjednodušeném podlimitním řízení na stavební práce „Bratřejov – chodník - I. etapa“ s dodavatelem TM Stav, s. r.o. a pověřilo starostu obce podpisem smlouvy;

- pana Lubomíra Kocfelda, Lukov, k zajištění výkonu technického dozoru stavebníka a koordinátora BOZP na staveništi pro akci „Bratřejov – chodník - I. etapa“ za nabídkovou cenu;
- ke stavbě „Chodník kolem I/49 Bratřejov – Chrámečné“ uzavření smluv (o právu provést stavbu a o smlouvě budoucí o zřízení služebnosti) a Prohlášení stavebníka číslo: 1/2024/53200, s Ředitelstvím silnic a dálnic s. p., Správa Zlín. Podpisem smluv a prohlášení pověřilo starostu obce;
- dodatek zřizovací smlouvy a navýšení kapacity Mateřské školy Bratřejov z 19 na 36 žáků s účinností v co nejbližším termínu a pověřuje starostu a místostarostu obce k podpisu dodatku smlouvy;
- rozpočtové opatření č.1/2024;
- smlouvu o budoucí smlouvě o zřízení věcného břemene s EG.D, a.s.;
- smlouvu o smlouvě budoucí o zřízení věcného břemene s EG.D, a.s. - přípojka VN, NN, TS Bratřejov Chrámečné;
- žádost o odprodej pozemků pod přístupovou komunikací k rodinnému domu č. p. 273;
- vypsání cenového marketingu na traktorovou lesní vyvážku 8 tun. Pověřuje MAS Vizovicko a Slušovicko, o.p.s. k vypsání cenového marketingu a oslovení nejméně třech firem a k administraci;
- příkazní smlouvu na veřejnou zakázku „vypracování projektové dokumentace a autorský

dozor – Rekonstrukce lesní cesty Černé potoky“ s Mgr. Miroslavou Pilařovou a oslovení nejméně tří firem. Dále schválilo výběrovou komisi – předseda Ing. Jan Kalenda, členové Stanislav Válek, Marian Petrů, Zicha Richard.

VZALO NA VĚDOMÍ

- zprávu č. 64/2023/IA o výsledku přezkoumání hospodaření obce Bratřejov za rok 2023;
- zprávu o činnosti obce v roce 2023;
- zápis z jednání komise strategického plánu;
- informaci o konání Dne matek 12.5.2024;
- informaci o výběrovém řízení na realizaci projektu „Chodníky kolem I/49 I. etapa“;
- informaci o otevření a předání novostavby MŠ Bratřejov;
- informaci o výměně světel veřejného osvětlení v obci;
- informaci o letním kině v období 5.-7.7.2024 a o vybraných filmech k promítání;
- výsledek hodnocení nabídek v rámci podlimitní veřejné zakázky na stavební práce zadávané ve zjednodušeném podlimitním řízení na stavební práce „Bratřejov – chodník - I. etapa“;
- závěrečný účet Sdružení obcí Mikroregionu Vsetínsko za rok 2023;
- závěrečný účet Mikroregionu Vizovicko a Sdružení obcí Syrákov za rok 2023;
- zprávu finančního a kontrolního výboru;
- informaci o konání poutě, dnu otevřených dveří MŠ a o konání letního kina.

Prevence vzniku odpadů v Mikroregionu Vizovicko

Spolufinancováno
Evropskou unií

Ministerstvo životního prostředí

Obec Bratřejov se zapojila do dotačního projektu Mikroregionu Vizovicko s názvem „Prevence vzniku odpadů v Mikroregionu Vizovicko“. V rámci projektu, který je podpořen z Operačního programu Životní prostředí, jsme získali 2 665 kusů nádobí a dalšího vybavení. Jeho realizace přispěje ke snížení množství odpadů vzniklého používáním jednorázového nádobí a posílení systému pro oddělený sběr odpadů.

Konkrétně bylo pořízeno:

- Kelímek 0,5 l – 1 000 ks
- Myčka – 1 ks
- Talíř plytký porcelánový – 200 ks
- Talíř hluboký porcelánový – 200 ks
- Příbor nerezový – kompletní sada – 200 ks
- Talíř desertní plytký – 200 ks
- Hrncečky na kávu sklo – 200 ks
- Kávové lžičky – 200 ks

- Džbány na vodu 1 l – 50 ks
- Sklenice na víno 250 ml – 200 ks
- Sklenice lisovka 0,02 – 200 ks
- Kovový regál – 1 ks
- Převážná bedna plastová – 5 ks
- Kontejner 1500 l (sklo barevné) – 8 ks

Nádobí, přepravní bedny a myčka budou využívány při kulturních a sportovních akcích pořádaných naší obcí. Výdaje projektu připadající na obec Bratřejov jsou ve výši 418 654,38 Kč. Dotace činí 347 483,14 Kč a spoluúčast obce je 71 171,25 Kč.

Nová mateřská školka byla slavnostně předána dětem

V pátek 28.6.2024 se naše nejmenší děti dočkaly radostné události, byla jim k užívání předána nová budova mateřské školky.

Slavnostní akt proběhl za přítomnosti zástupců Ministerstva pro místní rozvoj ČR, dotačního titulu IROP, projektanta, realizační firmy, dotační poradkyně a zastupitelů obce. Pozvání přijaly také jak současné, tak i bývalé paní učitelky a další zaměstnankyně místní školy a školky, zástupci MAS Vizovicko a Slušovicko a pan farář V. Mrázek, který školku posvětil. Pozvání byli také starostové okolních obcí.

Po hudebním programu, který si děti přichystaly, a prosloveh jednotlivých zástupců došlo k přestřižení pásky a následovala prohlídka budovy. Děti se radostně pustily do průzkumu nových učeben, jejich vybavení hračkami a užily si také nové hřiště.

Přejeme jim, ať se jim školka líbí a na čas v ní strávený vždy rádi vzpomínají.

Milí spoluobčané,

chtěl bych Vás touto cestou všechny pozvat na den otevřených dveří nové školky, který proběhne 6. července 2024 od 9 do 13 hod. Kdo je aspoň trochu zvědav na prostory, kde budou trávit naše předškolní děti hodně času, přijďte se podívat, jak se nám to podařilo vystavět a vybavit.

Richard Zicha
starosta obce

Další investiční akce v obci

Další dokončenou realizací je **nový chodník kolem školní zahrady**. Má posloužit k bezpečnému přejití k obchodu a dál do obce. Jelikož zatáčka okolo RD Barošových je velmi nebezpečná, vystavěl se bezbariérový chodník k RD Jančíkových, kde se napojuje k boční ulici, ve které je malý provoz.

Dále se trochu **opravila točna**, po vybagrování se položil nový koberec. Turbo metodou byly provedeny **vysprávký děr** v komunikaci na hořansko a na Chrámečném, bude se ještě pokračovat v úpravě cesty k RD Čížových a dodělá se Chrámečné.

Dokončují se výměny **LED světel veřejného osvětlení**, už chybí jen dolansko a kolem I/49 a Chrámečné. V nejbližší době začínáme s **chodníkem**

k evangelickému hřbitovu, první etapu, která povede od hřbitova k zahrádkám na levé straně komunikace. Druhá etapa se bude realizovat příští rok a bude navazovat na rekonstrukci mostu u Polanských, který je v majetku Ředitelství silnic a dálnic (ŘSD). Začne se od křižovatky u MBD ke zmiňovanému mostu, přes který udělá ŘSD mostní lávku.

Získali jsme kladné dotační vyjádření k nákupu **vyvážek** do lesa na palivové dříví a **opravu lesní cesty** k Černým potokům. Musí se vypracovat projektová dokumentace a v příštím roce by se tato cesta zrekonstruovala, tak jako cesta ke Klášťovu.

MATEŘSKÁ ŠKOLKA

Léto nám ťuká na vrátka a s ním i konec školního roku. Pro děti končí škola 28.6. a pro nás začíná očekávané stěhování do nové budovy mateřské školy. Bude zde spousta práce, ale věřím, že společnými silami to vše zvládneme a v září budeme odměněni spokojenými a radostnými úsměvy dětí, které se na nové prostory moc těší.

Jarní měsíce nám přinesly spoustu zajímavých akcí. Nejdříve jsme se snažili vyhnat zimu pryč, ale asi se nám naše Morana někde zasekla, protože i po vhození Morany do potoka se zima pořád vracela a nechtěla se vzdát své vlády. To nám ale nevadilo, a i přes chladnější počasí jsme se vydali oslavit Den Země do Vsetína. V Panské zahradě na nás čekalo spoustu aktivit zaměřených na recyklaci, ochranu přírody i naší planety a největší zážitek byl projížďka na raftu.

V MŠ jsme měli také dva projekty Malé technické univerzity s názvem „Stavitel města“ a „Stavitel mostů“. Jedná se o vzdělávací programy, které jsou vedeny zábavnou a hravou formou a děti se zde dozví např. jak se orientovat v mapě, jaké budovy se nachází ve městě, nebo z čeho a jak se staví mosty. V dubnu jsme se vydali do Slušovic do dřevařské dílny J. Čeledy. Nejdříve jsme si dílnu, kde vznikají dřevěné hračky, stolní hry aj. prošli a s hračkami pohráli. Poté jsme si z kousků dřeva zkusili vytvořit obrázek.

Velmi milou návštěvou je vždycky fenka Tessie. Jedná se o canisterapeutického pejska, který je zároveň pes záchranář.

Program s názvem „Zvládni první pomoc“ učí děti, jak zvládat situace kdy se stane nějaká nehoda, úraz, nebo jiná situace, kdy je potřeba zavolat první pomoc. Tady nám dělal figuranta medvídek, který měl nehodu. Děti zkoušely volat na linku 112 a na základě instrukcí poskytovaly první pomoc a podávaly potřebné informace o stavu zraněného.

Na Den Děti jsme se vypravili do Vizovic, kde děti plnily úkoly skřítků Fandy a Tázinky z Říše Fantazie. Odměnou byla dětem zmrzlina.

Poslední větší akce, která se konala na školní zahradě bylo „Pasování předškoláků“. Letošní rok byli pasováni tři kluci, kteří zamíří po prázdninách do školních lavic místní základní školy.

Za celý kolektiv MŠ přejeme krásné prázdniny.

Aneta Kolínková, učitelka MŠ

ZÁKLADNÍ ŠKOLA

Zdravíme z naší základní školy, kde se kvapem řítíme do finále. Končí nám školní rok a všichni se těšíme na prázdniny. Žáci, aby si odpočinuli, a učitelé, aby nabrali nové síly, optimismus a elán do další práce. Naši školu opouští paní učitelka Nikola Maceková a vrací se zpět paní učitelka Jana Kubicová.

Od posledního čísla občasníku proběhly na naší škole zajímavé akce. Na začátku dubna za námi opět přijela paní cvičitelka s pejsky, kteří naši školu navštěvují pravidelně. Žáci se seznámili s novým štěňátkem a zopakovali si své znalosti o práci se psy.

Pro žáky 3., 4. a 5. ročníku jsem v rámci projektu „Den pro školu“ domluvila besedu s panem D. Černockým, IT odborníkem, který s nimi probral následující témata:

- Jaká povolání/oblasti je nejvíce přitahují?
- Co si představuji pod programováním a IT, jaká je jejich dosavadní zkušenost s programováním?
- Co je to umělá inteligence?

Dále na naší škole proběhla recitační soutěž, které se kromě nás zúčastnili žáci ze ZŠ Vizovice, Zádveřice a Jasenná. Podařilo se nám získat 3. místo v kategorii 3. ročníků (Tereza Drgová) a 2. místo v kategorii 4. ročníků (Daniel Duroň).

Na konci dubna jsme se zúčastnili akce „Hravě záchranářem aneb týden bezpečnosti Zlínského kraje“. Zde se žáci seznámili s prací záchranářů, hasičů a policistů. Dovezli si domů drobné dárky v podobě různých reflexních prvků.

Na začátku května jsme zahájili výuku plavání. Této možnosti využili i žáci těch ročníků, které to nemají povinné. Zde musíme poděkovat panu starostovi a celému zastupitelstvu za příspěvek na dopravu a provoz bazénu.

V rámci Malé technické univerzity jsme využili nabídky projektového dne pod názvem „Karel IV. –

stavitelé mostů“. Žáci se dozvěděli další informace o tomto panovníkovi a prakticky si vyzkoušeli mosty postavit a na vlastní kůži vyzkoušet jejich pevnost.

Jejich zručnost a logické myšlení jsme mohli pozorovat na festivalu „IQ play“, který jsme navštívili v rámci spolupráce s MAS Vizovice. Dopoledne plné her žáci ocenili velmi kladně.

Na konci měsíce května jsme výuku obohatili o projektový den pana Radka Chajdy „Hravá věda“ s jednoduchými přírodovědně zaměřenými pokusy. Nejvíce se žákům líbila výroba padáku, na kterém si mohli spustit hračku, kterou si přinesli z domova a také míchání a zapouštění barev (vzlínání).

Další akcí byl školní výlet na Macochu. Žáci se projeli vláčkem i na lanovce, prohlédli si propast, navštívili jeskyně a pluli na lodičce po říčce Punkvě.

Závěrem školního roku jsme navštívili „Dopravní hřiště v Malenovicích“, kde si žáci 4. ročníku ověřili své cyklistické znalosti a po úspěšném napsání testu a jízdy zručnosti získali Průkaz cyklisty. Posledními akcemi byl „Den s myslivci“ a „Dopoledne s hasiči“. Myslím, že závěr školního roku si všichni užili a nyní: „Hurá na prázdniny!“

Krásné léto plné pohody a odpočinku všem spoluobčanům.

Mgr. Jindřiška Králová, ředitelka školy

ŘÍMSKOKATOLICKÁ FARNOST BRATŘEJOV

Děti na faře: Učení angličtiny a vaření se stalo oblíbenou aktivitou

Každé pondělí v 15:30 hod. se před školou shromažďovala skupinka patnácti nadšených dětí, aby se vydala na faru. Tato malá dobrodružství byla součástí kroužku angličtiny a vaření, který navštěvovaly děti od první do páté třídy.

Kroužek byl založen na myšlence vzájemné pomoci a učení mezi dětmi. Starší žáci pomáhali mladším a společně se učili nejen anglické fráze, ale i základní kuchařské schopnosti. Každé setkání bylo plné smíchu, objevování a nových zážitků.

Děti se učily zajímavé recepty a prakticky si osvojovaly orientaci v kuchyni. Bylo fascinující sledovat, jak si dokázaly poradit s různými úkoly – od přípravy jednoduchých jídel až po pečení sladkostí. Při tom všem používaly základní anglické fráze, čímž si přirozeně zlepšovaly své jazykové znalosti.

Během školního roku oslavily děti na kroužku tradiční české, anglické i mezinárodní svátky. Každá oslava byla unikátní a přinášela s sebou nové zkušenosti. Při těchto příležitostech se děti seznamovaly s různými kulturami a tradicemi, což rozšiřovalo jejich obzory a zvyšovalo kulturní povědomí.

Jedním z vrcholů kroužku byla simulace situací, které děti mohou zažít o prázdninách. Nákup zmrzliny, zvládání úrazu a požádání o pomoc, orientace v mapě a prostoru – to vše si děti vyzkoušely v bezpečném a podporujícím prostředí. Tyto aktivity jim pomohly získat sebevědomí a praktické schopnosti pro reálný život.

Kromě praktických situací se děti bavily anglicky i o různých zemích. Diskutovaly o Chorvatsku, Itálii, Řecku a Egyptě. Mluvily o fotbale, módě, pyramidách a tradičních pokrmech těchto zemí. Tyto diskuse byly nejen vzdělávací, ale také velmi zábavné a inspirativní.

Za celým kroužkem stála hlavně Jana Krčková, která své mnohaleté zkušenosti ze zahraničí zužitkovala právě na dětech z Bratřejova. Její nadšení a odborné znalosti byly klíčové pro úspěch a oblíbenost tohoto kroužku.

Kroužek angličtiny a vaření na faře se stal oblíbenou aktivitou, kterou děti s nadšením navštěvovaly. Tento pestrý a bohatý program nejenže rozvíjel jejich jazykové a kuchařské schopnosti, ale také přispíval k jejich osobnostnímu rozvoji a posilování přátelství mezi dětmi.

Ing. Marie Ponížilová

Pozvání na pouť do kostela

Přijměte pozvání na poutní mši, která bude v našem kostele sv. Cyrila a Metoděje

v pátek 5.7.2024 v 10:30 h.

Na tuto událost se mnohdy sjíždí do Bratřejova i lidé, kteří u nás mají kořeny, ale život je časem „zavál“ do jiných míst naší vlasti. Je to tedy jedinečná příležitost zajít do našeho překrásného kostela, a

k tomu třeba potkat známé tváře, které jste už od mládí neviděli. Všichni jste na pouť do kostela srdečně zváni.

Marie Poláchová

FARNÍ SBOR ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ V POZDĚCHOVĚ

Letní proměny

Léto je tu, přichází Slunovrat. A s ním doba dovolených, čas nových podnětů do příštích dní. Je to náš moderní rituál, vyrazit někam jinam, po republice, ale i hodně daleko. Tam, kam už více než 30 let smíme. Je to taková drobná pozornost doby. Jedna z proměn historie, která nám zůstala pro současnost. A současnost? Ta nás svědčí. Hledáme mazání v lékárnách státních, ale ty jsou už dávno soukromé. I to je, nejen jedna z letních proměn. A přináší nejistotu. I v tom je to dnes jiné. Že bychom zatoužili po „stálosti“ starých časů?

V každém případě letní čas, čas prázdnin, je příležitostí na chvíli se zastavit, prožít spolu něco

hezkeho, s rodinou, s přáteli, s těmi, které si bereme s sebou na dovolenou. A přitom přemýšlet, žít současnost v jejich obrysech. Žít s vděčností, že smíme držet někoho za ruku, vodit své děti a vnoučata na procházku, ráno vstávat a večer uléhat na svém místě v bezpečí. Ani to dnešek mnoha lidem jinde nenabízí jaksi samo sebou. Mnozí pro tuto vizi musí umírat. Chránit to své za cenu nejvyšší. I to je jedna z proměn naší doby. A nebyli, nejsme na ni připraveni.

O to víc máme veliký důvod k vděčnosti. Můžeme děkovat osudu, Bohu, jak chceme. Radovat se z nového dne, který přišel, abychom my sami proměňovali své životy k dobrému. K vděčnému postoji k životu, který náš krásný kraj a lidé kolem nás přináší do naší letní proměny, do naší současnosti.

Mgr. Miloš Vavrečka,
evangelický farář

KULTURA V OBCI

Jaro nám uteklo ani jsme se nestihli rozkoukat. Od minulého vydání našeho občasníku se toho opět hodně událo jak v kulturní sféře, tak ve sportovní.

30. dubna proběhlo **stavění májky a pálení čarodějnic**. Jana Adamusová nachystala s kolektivem mnoho her a plnění úkolů. Na závěr se uvařil kouzelný lektvar čarodějnice Lenky. Akce trvala do pozdních hodin. Rád bych tímto chtěl poděkovat všem organizátorům za skvělou akci.

12. května za velké účasti maminek a babiček proběhl **Den maminek**, kdy děti ze základní a mateřské školy připravily krásný program k jejich svátku. Na závěr zatančila malá děvčata tance, které se učí v tanečním kroužku při Domu dětí a mládeže Zvonek Vizovice.

16. června nám naše Myslivecké sdružení Bratřejov navařilo **myslivecké speciality** na střelnici Bratřejov. Pečený divočák se zelím, srnčí guláš a klobásy

z divočiny všem zúčastněným určitě chutnaly, jelikož se po jídle jenom zaprášilo. Jen tak dále.

Týden na to 22. června proběhl již IX. ročník „**Letního biatlonu**“. V areálu fotbalového hřiště závodili mladší žáci, mladší žačky, starší žáci, starší žačky, muži, ženy, senioři, a dokonce i rodiče s předškolními dětmi. Trať hlavního závodu mužů i žen byla dlouhá 2,2 kilometru. Běh byl rozdělený do dvou okruhů. Biatlonisté v závodě absolvovali 2 střelby, jednu vleže, jednu vstoje. Biatlonistky střelily dvakrát vleže. Hlavní závod mužů vyhrál teprve 16letý David Zicha, který se blýskl časem 9:12, druhé místo obsadil se ztrátou 32 sekund Dušan Kopečný, bronzovou pozici vybojoval v čase rovných 10 minut Jiří Jančík. V závodě žen zvítězila 21letá Kristýna Tomšová (11:41), před Barborou Petřkovskou (12:51), třetí místo brala za čas 14:56 Simona Hrušková.

Přeji všem pohodové, a hlavně odpočinkové prázdniny. Aby si děti a mládež užili zasloužený odpočinek od školy a s rodiči prožili co nejvíce zážitků na dovolených. Prostě mějte se letně.

Richard Zicha

Kurz krasopsaní: Umění krásného písma ožilo

V úterý ráno mi zazvonil telefon a ozvalo se: "Jan Čada, Zlín – Rádio Impuls. Chtěl bych ve čtvrtéčném vstupu zmínit váš kurz o krasopsaní jako zajímavost v regionu. Co mi o tom můžete říci podrobně?" Musím přiznat, že pana Čadu jsem si vybavila jako veleváženého reportéra z regionální televize, takže se mi obrazně řečeno rozklepala kolena, abych neřekla úplnou hloupost.

"Jedná se o falešnou kaligrafii," vyhrkla jsem a pokračovala: "Na kurzu krasopsaní budeme objevovat krásu psaného písma, které se v dnešní uspěchané době už moc nenosí, i když naopak je to mezi mladými na Instagramu velmi populární. Jedná se o mezigenerační setkání, které je financováno MAS z projektu Podpora komunitního života na území MAS Vizovicko a Slušovicko."

Kapacita kurzu byla omezena na 15 osob, aby se paní lektorka Gabriela Švehlová, která za námi došla až z Českých Budějovic, mohla věnovat individuálním dotazům zúčastněných.

Na kurzu jsme se naučili základní tahy v krasopísance. Důležité bylo každý den trénovat: procvičit si ruce, zkoncentrovat hlavu a napsat si alespoň jedno heslo na den. To nám v dnešní uspěchané době pomohlo k relaxaci a zlepšení koncentrace. Kurz krasopsaní tedy nejen oživil umění krásného písma, ale také přinesl účastníkům možnost zastavit se a věnovat se něčemu, co přináší klid a radost.

Kurzu se zúčastnily maminky, babičky, tety a strýcové, což vytvořilo příjemnou a podnětnou atmosféru. Doufám, že alespoň někdo slyšel ve čtvrtek 16.5. v Rádiu Impuls, že v Bratřejově pořádáme zajímavá a obohacující mezigenerační setkání.

Ing. Marie Ponížilová

Pozvánka na letní akce

Hned první prázdninový týden nabízí několik pozvánek na akce v naší obci.

A začneme ve velkém. V pátek 5. července se koná dětmi tolik vyhlášená **cyrilometodějská pouť**. Z té se odpoledne pomalu přesuneme na fotbalové hřiště, kde se od 17 hod. odehraje tradiční **fotbalový zápas „Svobodní vs. Ženatí“**.

Zároveň v tento den zahájíme druhý ročník **„Letních filmových večerů“**. Po tři večery 5.-7. července můžete zhlédnout filmy v rámci letního kina.

V pátek 5. července zahájíme promítání rodinným fantasy muzikálem **Wonka**. Film je založen na výjimečné postavě, která je ústřední postavou knihy „Karlík a továrna na čokoládu“, nejkultovnější dětské knihy Roalda Dahla a jedné z nejprodávanějších dětských knih všech dob, a vypráví podivuhodný příběh o talentovaném Willy Wonkovi, který se

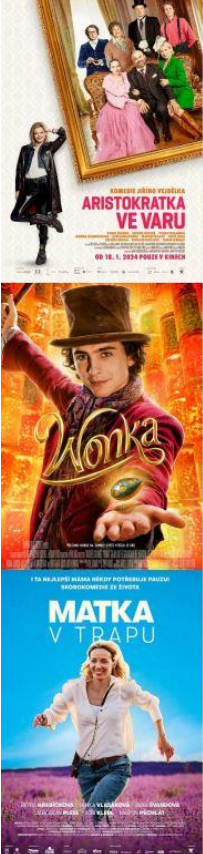
s očima dokořán ocitne v centru světa čokolády, nemá nic než pár mincí v kapse a plný klobouk snů – jedním z nich je otevřít si vlastní čokoládovnu, která by se vyrovnala největším čokoládovnám světa.

V sobotu nabídneme rodinnou komedii **Aristokratka ve varu** režiséra Jiřího Vejdělka, který je i autorem scénáře. Jedná se o pokračování úspěšného prvního dílu **Poslední aristokratka**. V hlavních rolích Hynek Čermák, Tatiana Dyková, Eliška Balzerová, Pavel Liška.

V neděli 7. července letní kino zakončíme další českou komedií **Matka v trapu**. V hlavních rolích Petra

Hřebíčková, Lenka Vlasáková, Jana Švandová, Jaroslav Plesl, Bohumil Klepl.

Obec Bratřejov
vás srdečně zve na

LETNÍ FILMOVÉ VEČERY

na fotbalovém hřišti
v Bratřejově

5.7.2024
WONKA

6.7.2024
ARISTOKRATKA VE VARU

7.7.2024
MATKA V TRAPU

Dobrovolné vstupné bude použito
na dobročinné účely.
Začátek dle světelných podmínek
(cca v 21:00 h).
Hrajeme za každého počasí, díky
s sebou, občerstvení zajištěno.

Začátek promítání bude vždy po setmění, odhadem v 21:00 - 21:20 h. Vstupné je dobrovolné a bude použito na dobročinné účely. Občerstvení bude také zajištěno. K zakousnutí budou pochutiny z udírný nebo párky v rohlíku, popcorn. Na čepu pivo a malinovka. Akce se bude konat za každého počasí.

První červencovou sobotu 6.7. zveme nejen občany Bratřejova, ale i širokou veřejnost na **den otevřených dveří naší nové mateřské školy**. V době od 9 do 13 hodin si budete moci prohlédnout interiér budovy.

Další pozvánka je od Mysliveckého spolku Bratřejov na **střelecké závody na střelnici** v Bratřejově – Chrámečném, kam všechny zvou v neděli 4. srpna.

Bratřejovské kotáry HLEDÁME DOBROVOLNÍKY

Milí spoluobčané a fanoušci závodů horských kol, opět mezi vámi hledáme dobrovolníky, kteří jsou ochotni pomoci s organizací letošního závodu Bratřejovské kotáry.

Potřebujeme umístit další dobrovolníky přímo na trasu hlavního závodu, aby navigovali jezdce. Ale najdou se i další pozice.

Zájemci, kontaktujte prosím OÚ Bratřejov, nebo klidně mě osobně, na mobilu 603 578 135 nebo mailu bratrejovskekotary@seznam.cz. Děkuji.

Petr Zahradníček

O týden později, v sobotu 10. srpna, se koná čtvrtý ročník cyklo závodů **Bratřejovské kotáry**, které jsou zařazeny do seriálu Valašskokarpatské cyklotour. Dopoledne bude patřit dětským závodníkům. Ve velké konkurenci mezi dětskými jezdci budou i letos zvlášť vyhlášení nejrychlejší závodníci z řad bratřejovských dětí. Odpoledne pak odstartuje hlavní závod na trase dlouhé 27 km. Přijďte si užít rodinnou atmosféru dětských závodů, potkat se s přáteli, načerpat cyklo zkušenosti, či si jako účastníci závodu užít krásu našich valašských kotárů.

Obec Bratřejov vás zve na

BRATŘEJOVSKÉ KOTÁRY 10.8.2024

IV. ROČNÍK

ZÁVOD HORSKÝCH KOL PRO DĚTI A DOSPĚLÉ

- Start závodu: u kulturního domu Bratřejov
- Registrace dětí: 8:30 - 9:15 / start 9:30 hod
- Vyhlášení výsledků dětí: 12:15 hod
- Registrace dospělých: do 12:45 / start 13:00 hod
- Startovné: děti do 6 let zdarma
- děti 6-15 let 100,- Kč
- junioři/dospělí 250,- Kč

Závodní okruh cca 30km - upravená trasa z minulých ročníků.

Občerstvení je součástí startovného.

Registrace možná na e-mailu bratrejovskekotary@seznam.cz

Závod je zařazen do série VKCT.

Helma je povinná výbava všech účastníků. Všichni přihlášení startují na vlastní nebezpečí.

V neděli 11. srpna se na fotbalovém hřišti budou konat **hasičské závody „O pohár starosty obce“**, které jsou zařazeny do Zlínské ligy požárního sportu.

S prázdninami se děti rozloučí **Pohádkovým lesem**, který Spolek In Liberi letos naplánoval na 31. srpna.

Jarmila Lišková

Kalendář akcí	
Pá 5.7.	Pouť
Pá 5.7.	Fotbalový zápas „Svobodní vs. Ženatí“
Pá 5.7.	Letní kino - Wonka
So 6.7.	Den otevřených dveří nové mateřské školy
So 6.7.	Letní kino - Aristokratka ve varu
Ne 7.7.	Letní kino - Matka v trapu
Ne 4.8.	Střelby Na Chrámečném
So 10.8.	Bratřejovské kotáry
Ne 11.8.	Hasičské závody
So 31.8.	Pohádkový les

TJ SOKOL BRATŘEJOV

Tak nám skončila sezona 2023/2024. Muži své umístění po podzimu neudrželi a skončili na čtvrtém místě. Hlavním důvodem byly zákulisní tahy soupeřů, ale k tomu se asi nebudeme vracet. Do příští sezony nám přibudou posily, které doplní kádr a myslím, že budeme zase bojovat o přední příčky III. třídy okresního přeboru. O konečné umístění se bojovalo do posledního kola a tím tato soutěž byla napínavá do posledního zápasu.

	III. třída sk. B	Z	V	R	P	Skóre	Body
1	SK Vizovice	22	15	3	4	85:36	48
2	Rokytnice	22	15	2	5	49:35	47
3	SK Březůvky	22	15	1	6	61:25	46
4	Bratřejov	22	12	5	5	52:33	41
5	Petrůvka	22	11	5	6	49:36	38
6	Rudimov	22	9	6	7	48:45	33
7	Bohuslavice n.Vl.	22	9	3	10	48:51	30
8	Pozlovice	22	9	3	10	46:50	30
9	Šanov	22	7	3	12	45:65	24
10	Kudlov	22	5	3	14	50:75	18
11	Drnovice	22	2	5	15	34:62	11
12	Sehradice	22	2	3	17	21:75	9

Na závěr sezony 11. června jsme si zahráli přátelský zápas přípravy proti rodičům. V sobotu 15. června byla fotbalová zakončená, kterou jsme okořenili zápasem našich mužů proti přípravce s rodiči a trenérem. Akce se vyvedla na jedničku, ještě v deset hodin večer bylo hřiště plné hrajících dětí. A o tom to celé je. Na mobil či počítač si v tento den snad ani jedno dítě nevzpomnělo a všichni se bavili sportem.

Náš mladší tým na tom byl letos o něco líp a po jediné prohře v jarní části s FC Zlín, kdy jsme ještě pět minut před koncem vedli 8:6 a nakonec padli 10:8, jsme skončili na zatím krásném druhém místě (tabulka není úplná). Nejlepším střelcem ze všech skupin starších přípravků je náš Daniel Duroň, který z 22 zápasů

nastřelil 140 branek. Třetí skončil s nastřílenými 59 brankami Petr Jurásek.

	StPřC	Z	V	R	P	Skóre	Body
1	Malenovice	20	18	2	0	295:49	56
2	Bratřejov	21	16	2	3	252:121	50
3	FC Zlín U10	17	14	2	1	270:121	44
4	Žlutava	21	13	0	8	193:142	39
5	Racková	19	11	1	7	141:135	34
6	Slušovice	16	9	0	7	161:121	27
7	Jasenná	22	8	2	12	119:181	26
8	Halenkovice	17	5	1	11	91:113	16
9	Mysločovice	18	3	2	13	75:200	11
10	Lukov	17	2	3	12	57:130	9
11	Tlumačov	12	1	3	8	30:108	6
12	Spytihněv	20	1	0	19	35:298	3

Zmiňovaný Daniel Déňa Duroň nám v tomto ročníku končí, proto mu přejeme hodně úspěchů a nastřílených branek v novém týmu FC Fastav Vsetín. Nyní budou mít naši fotbalisti zasloužený odpočinek a v půli prázdnin začíná tvrdá příprava na novou sezonu. V té bychom se rádi vrátili na vsetínskou stranu, kde máme o dost kratší dojezdové vzdálenosti na zápasy.

Všem přeji krásné prázdniny, hodně zážitků a nezapomeňte na sport. Rád bych ještě poděkoval rodičům, dalším rodinným příslušníkům a ostatním fanouškům za mohutné povzbuzování po celou sezonu. Děkuji také Lence Polanské za bufet. Po pravdě, nikde jinde na zápasech taková vymoženost nebyla a výdělek poskytla k nákupu vybavení pro hráče. A férové povzbuzování, jak to uměli všichni u nás se taky nikde nevidělo, kdy se potleskem obměnila každá pěkná akce, nejenom našich hráčů. Klobouk dolů. Děkuji za to.

Richard Zicha

SDH BRATŘEJOV

Hasičská sezona se nám zase začíná pomalu rozbíhat, a tak bych vám ráda shrnula výsledky z našich prvních závodů. 4. května jsme se společně s týmem mužů a mužů nad 35 let zúčastnili okrskové soutěže v Jasenné. Muži se umístili na 5. místě, náš tým žen na 3. místě a muži nad 35 let ve své kategorii zvítězili. Tento rok jsme se s týmem žen rozhodly objet některá kola Zlínské ligy požárního sportu (ZLPS), také pár závodů zařazených do Jihovalašské ligy nočních soutěží (JLNS) a pohárové soutěže v okolí. Zlínská liga požárního sportu začala 26. května soutěží na Rackové, kde se bohužel nám ani mužům příliš nedařilo. Dalších dvou kol ZLPS v Mirošově a Loukách se zúčastnil jen tým mužů.

My jsme si zaběhly na noční soutěži v Leskovci. Na základně všechno klaplo skvěle, ale na terčích se bohužel malovalo a výsledný čas byl až kolem 30 sekund. V Mirošově na JLNS se nám bohužel útok taky moc nepovedl a skončily jsme v poli poražených s naším neoblíbeným písmenkem „N“. V sobotu 22. června nás čeká další kolo ZLPS v Trnavě, kde doufáme, že naši smůlu z prvních závodů prolomíme a týmu mužů se podaří posbírat nějaké body do celkového hodnocení ligy.

Na závěr bych vás chtěla jménem SDH Bratřejov pozvat na hasičskou soutěž zařazenou do Zlínské ligy požárního sportu, která se bude konat 11. srpna od 12 hod. na fotbalovém hřišti v Bratřejově. Soutěžit se bude v kategorii mužů, žen, mužů nad 35 let, dorostenek a dorostenců. Budeme moc rádi, když nás přijdete podpořit!

Kristýna Tomšová

MYSLIVECKÝ SPOLEK

Rok se s rokem sešel a v pátek 21. června se děti ze Základní školy a Mateřské školy Bratřejov opět setkaly s místními myslivci, kteří pro děti na střelnici připravili dopoledne plné zajímavostí a informací o činnosti spolku, zdejší zvěři a ptactvu.

NA KUS ŘEČI

s JUDr. Janem Tomšou

20. května slavíme Světový den včel, který upozorňuje na důležitost včel a dalších opylovačů. Nejen o jejich významu, ale třeba i o tom, kolik práce a úsilí stojí za sladkou sklenicí medu, kterou máte doma v kuchyni, jsem si povídala s panem Tomšou, který si vztah ke včelám našel už v dětství.

Jaké tedy byly Vaše včelařské začátky?

Včelařit jsem začal s mým tatínkem Bedřichem Tomšou v roce 1958, když mi bylo 12 let. Tatínek do toho zpočátku nechtěl moc jít. Jako chlapec bydlel na Českomoravské vysočině v Boru u Skutče, kde se svým tatínkem, mým dědečkem, včelařili. Ale protože byl dědeček alergický na včelí bodnutí, zanechali toho.

První dvojce včely jsme měli od Josefa Vařáka, který bydlel v Bratřejově na dolansku naproti autobusové zastávce. Měl tam pěkný prostorný včelín, choval asi desatero včelstev. Byl to samouk a velice dobrý včelař. Pocházel z Vařákových pasek, které byly na konci druhé světové války vypáleny. Před touto tragickou událostí zde žilo asi 8 rodin, které se včelaření také věnovaly.

Včely od pana Vařáka jsme usídlili nedaleko naší hájenky a postupem času jsme je rozšířili zhruba na osm včelstev.

Já, abych se zdokonalil, tak jsem chodil do včelařského kroužku při Základní škole Vizovice. Kroužek vedl pan učitel Jan Klesla. Mimo to, že byl dobrý učitel a včelař, byl také primášem cimbálové muziky, která doprovázela soubor Vizovjének.

Časem se tatínek začal věnovat i chovu matek, konkrétně matce kraňské. Název je odvozen od oblasti ve Slovinsku, odkud tyto včely pochází. Tato včela vyniká svou mírnou povahou a v naší republice je rozšířená.

Na důchod se tatínek rozhodl vrátit na rodnou Vysočinu. V Bratřejově byl od roku 1936 a dělal tady hajného. V Čechách měl chalupu a v důchodu si tam

nechal zhotovit nový včelín. Úly měl od pana Jana Žižky z Pozdřehova, který včelařil poblíž míst, kde je teď lyžařský vleč. Byl to velice zdatný včelař, měl dvacatero včel. A mimo jiné měl v té době takovou mašinku na výrobu mezistěn, které vyráběl a prodával i jiným včelařům. Takové mezistěny, jako vyráběl pan Žižka, dnes už nikdo nevyrobí. Úplně si pamatuju, když tatínek mezistěny domů dovezl, jak to vonělo překrásně včelím voskem po celé hájence.

V roce 1972 se tatínek tedy odstěhoval do Čech, kde včelařil až do své náhlé smrti v roce 1978.

Já jsem v té době včelařit přestal, odstěhoval jsem se a věnoval rodině. S mým návratem do Bratřejova jsem se také v roce 2009 vrátil ke včelám a pořídil si dvojce včely. Musím zmínit, že tehdy jsem od jedné včel stočil 70 kg medu. Byly obzvláště vydařené a takové včely jsem už potom nikdy znovu neměl.

Včely jsem rozšířil na devět včelstev a pořídil si včelín, který jsme přebudovali ze staré sušárny ovoce. Teď mi už však můj zdravotní stav nedovoluje tolik včelařit, proto jsem to omezil na pět včelstev. Ale zdatně mi s tím pomáhá moje manželka Jarka.

Kam až sahá historie samotného včelaření?

Je potřeba zmínit, že včely na naší planetě žijí již několik desítek milionů let. Zpočátku žily v dutých stromech a různých skalních rozsedlinách. To vše bez zásahu člověka. Samy se o sebe postaraly, samy se dokázaly bránit i vychovat potomstvo.

Prvními, kdo si je dokázali podmanit, byli staří Egypťané, kteří je pěstovali v hliněných nádobách už 4 500 let př.n.l. Včely i med považovali za dar bohů. Svědčí o tom i fakt, že při ukládání těl do hrobek se zde mimo jiné ukládaly i nádoby s medem.

Vím, že je to obsáhlé téma, ale můžete čtenářům stručně popsat včelí společenství a dění v úlu?

Včelstvo neboli jeden úl, čítá jednu matku-královnu, pár set trubců-samečků a 60–80 tisíc včel dělnic.

Těžký úkol čeká královnu hned po vylíhnutí, kdy bojuje s ostatními matkami o trůn. Silnější vyhrává, poražené umírají. Posláním matky je poté zajistit rozmnožování včelstva. To začíná snubním letem, kdy se postupně spáří s asi 10 trubci. Jejich sperma si uchová po celý život a postupně jím oplodňuje vajíčka. Páření už nikdy neopakuje.

Snubní let je jedinou příležitostí královny, kdy se dostane ven z úlu. V době největšího rozvoje včelstva naklade matka za den až 2000 vajíček. Dožívá se 3-5 let, většina včelařů ale matku po třech letech vymění. Trubec po spáření umírá. A pokud trubci není matkou dovoleno spářit se, umírá také. Včely dělnice totiž všechny trubce koncem srpna vypudí z úlu. Snůška už není taková, začíná hlad, jak se říká „Ženci na pole, včely z pole.“ A trubci by byli jen trpěnými příživníky.

No a pak tu máme nejpočetnější skupinu, a to včely dělnice.

Délka života včely dělnice je závislá na ročním období. Po vylíhnutí plní postupně v úlu různé funkce, nejprve je čističkou, krmičkou, stavitelkou, hlídačkou česna – tedy vchodu do úlu, až konečně 21. den svého života vylétá ven z úlu, aby opatřovala vodu a potravu. Za svůj krátký život vykoná v průměru 155 letů, přičemž jeden může trvat i 100 minut. Tato letní intenzivní činnost způsobuje výrazné opotřebení a vyčerpání včelky a tím i její brzký úhyn. V létě se dožívá asi 35 dnů.

Od půlky srpna se líhnou dlouhověké dělnice, které se dožívají 6-8 měsíců. Jejich úkolem je přečkat zimu a na jaro vychovat další potomstvo.

Včelí statistika

Včely létají průměrnou rychlostí okolo 23 km/h a mávají přitom křídly rychlostí 180 mávnutí za vteřinu. Bzučivý zvuk je tedy způsoben rychlým máváním křídel.

Včela navštíví 600 květů za hodinu. Pro tvorbu 1 g medu musí navštívit 7 000 květů. Včely z jednoho úlu navštíví denně přes 225 000 květů. Létají na vzdálenost až 10 kilometrů od úlu. Na 1 kg medu uletí včely 280 000 km, tj. 7× kolem zeměkoule!

Jedna včela nasbírá za svůj krátký život suroviny pro zhruba půl čajové lžičky medu.

Jedno včelstvo pro sebe spotřebuje 70 kg medu a 150 litrů vody ročně. (zdroj www.jahan.cz)

Co se uvnitř úlu děje přes zimu?

Včely přes zimu nespí, jak by si mohl někdo myslet. Základem pro včelstvo je, aby zimu přežila včelí

matka. Včely dělnice se kolem ní semknou do chomáče, křídélky tvoří teplo, přičemž se na vnějších stranách chomáče střídají, aby se mohly zahřát uvnitř. Chomáč postupně přesouvají po plástech tam, kde mají zásoby. Takto jsou schopny ve středu chomáče udržet teplo až 30 °C.

Jak vzniká med?

Med vzniká z nektaru – sesbírané sladké šťávy květin, nebo z medovice – ze stromů, které včela nasaje do svého medového vaku. V něm je přinese do úlu a předá další včelce. Tímto je sladina několikrát spolknuta a vyvrhuta – každá včela tím přidá i enzymy a aminokyseliny ze svých žláz a zároveň dochází k odpařování vody. Když je tímto procesem med dostatečně zahuštěn, je uložen do šestihranné včelí buňky. K dalšímu odpařování vody dochází z důvodu vysoké teploty v úlu, která je kolem 35°C. Máváním křídel vytváří včely neustálý proud vzduchu, který odvádí přebytečnou vodu česnem z úlu ven. Když dosáhne vlhkost medu zhruba 17 %, je v buňkách zavíčkovaný a tím zakonzervován.

Kdy a jak se med stáčí?

Právě v té fázi zavíčkování. Pokud jsou plásky v nástavku plné, většina buněk zavíčkovaná, lze vytáčet. Může to být i několikrát za sezónu, záleží na snůškovém období. Snůškové období trvá od jara do podzimu a může být silné, slabé nebo i žádné. Roli hraje počasí, síla včelstva.

První med bývá zralý většinou kolem poloviny května. Jedná se o med květový, z ovocných stromů a řepky. Další je med medovicový z jehličnanů, je tmavší, někdy se mu říká lesní. A ten já považuju za nejlepší med. Tady u nás na Valašsku je ze smrků a jedlí.

Dříve se med získával lisováním, při kterém bylo celé dílo zničeno. My k tomu používáme medomet, který v roce 1865 vynalezl František Hruška. Narodil se ve Vídni, jeho rod však pocházel ze Slezska. Byl to voják, námořník se zájmem o včelaření. Jeho vynález získává med využitím odstředivé síly, při které nedochází k poškození díla. Medomet se postupně

zdokonaloval až do dnešní nerezové podoby o různých velikostech.

Co říkáte na med ze supermarketu?

Je potřeba zmínit, že včelky nosí všem včelařům stejně kvalitní med, zachovat ho či pokazit mohou jen lidé. Na kvalitu medu má vliv správná doba medobraní, čistota zpracování, stáčení do čistých sklenic s novými víčky a samozřejmě i skladování medu – nikdy ne na slunci a při teplotách nad 40°C.

Že med postupně zkrystalizuje je zcela přirozená vlastnost medu, defacto je to signálem, že je med kvalitní! Pokud člověk narazí v obchodě na krásně tekutý med, který má však datum plnění již před několika měsíci, měl by upozornit. Do takového medu bylo buď něco přidáno, nebo byl prohnán teplem, které ničí kvalitní a prospěšné látky v medu obsažené.

Kolik času Vám péče o včely zabere?

Na jaro je důležitá prohlídka včelstev. Je potřeba si ověřit, že včely mají stále dost zásob a také zkontrolovat plod. Důležitá je i obměna díla, kdy včelař kontroluje stav mezistěn. Pokud je dílo tmavé, včelař z něj nechá vytavit vosk a vloží mezistěny nové. Je to důležité pro předcházení nemocem u včel. Co se týče vytáčení medu, ty čtyři úly mám za dopoledne vytočené. Jinak se držím starého hesla „*chčeš-li mít včely v síle, nerýpej jim často v úle*“. Pokud má včelstvo dostatečné množství zásob, matičku, která klade, a včely jsou silné, zbytečně do nich nejdu.

Jaké nemoci včely trápí?

Nejzávažnější je včelí mor, na který není žádného léku. Při vzniku nákazy přikáže Státní veterinární správa spálit celý úl včetně včel a veškeré nářadí a pomůcky, které přišly do styku s napadeným včelstvem. Buďme rádi, že naši místní včelaři včelaři zodpovědně, a ještě nikdy se mor v Bratřejově nevyskytl. Byl třeba v Újezdě, ve Valašské Polance, Lutonině či ve Vizovicích, ale u nás ne.

Dalším strašákem v úle je varroáza. Je to asi 2 mm velký brouk, který napadá jak včelí plod, tak také včely dospělé. U varroázy je nejdůležitější prevence. Proto musí včelař na jaře a na podzim podat včelám lék proti tomuto roztoči, já podávám kyselinu mravenčí.

Kdo patří mezi predátory včel?

Mezi ty tradiční patří vosy, sršni, mravenci. Ale také myši a rejsci, kteří pronikají do úlu a vykusují plásty. Zdevastovat celý úl dokáže medvěd, který žere med i se včelami. Jinak včely jsou potravou pro některé ptáky. Pro moje včely je momentálně největším predátorem rehek zahradní, který mi každý den sedává na úlu. Lidově se mu říká kominíček. Denně sezobe minimálně 15 včelek. Ale protože vím, že tento ptáček má nyní mladé, tak to toleruji. Včelami se živí i tuhýk obecný. Toho tady ale u nás na Valašsku poslední roky ubylo. Novou závažnou hrozbou je potom sršeň asijská.

„Roj, který se v máji rojí, za plnou fůru sena stojí, ale roj o svatém Jáně nestojí ani za vodu v džbánu.“

„Jedna lžice denně medu, dělá z dědy neposedu.“

„Kdo čaj s medem ráno pije, nestoná a dlouho žije.“

„Chčeš-li být šťastný jeden rok, ožeň se. Chčeš-li být šťastný celý život, poříd si včely.“

Včely jsou nejdůležitější živá stvoření na Zemi,

rozhodla organizace Earthwatch Institute na schůzi Královské geografické společnosti v Londýně. Zároveň se včely zařadily na seznam ohrožených druhů. Podle posledních studií se jejich populace zmenšila za poslední roky až o 90 %. Za hlavní důvody vědci považují užívání pesticidů a úbytek květín a lesů v důsledku klimatických změn.

Na včelách závisí asi 70 % světového zemědělství. Opylováním zajišťují rozmnožování řadě rostlin, které prý odhadem poskytují potravu až 90 % lidské populace. Už Albert Einstein prohlásil, že pokud vymřou včely, lidstvo je přežije o čtyři roky. Odborníci se shodují, že takový scénář není reálný, přesto by šlo o ohromný zásah do priorit světového společenství. Vytratily by se mimo jiné suroviny jako jablka, hrušky, švestky, třešně, maliny, jahody, mrkev, okurky, olejnin, káva... všechny píce, které slouží jako krmivo pro dobytek, což by ovlivnilo produkci masa a mléka. Pro pomoc včelám se například doporučuje kupovat med jen z místních zdrojů, nechávat jim venku misky s vodou nebo pěstovat v zahradě původní květiny. (zdroj www.echo24.cz)

Moc děkuji za rozhovor a přeji pevné zdraví.

Jarmila Lišková

Vicemistr Evropy je rodák z Bratřejova

Jmenuje se Matěj Štach. Narodil se 6.11.2014 a již jako malý chlapec mněl opravdu nadbytek energie a velmi kladný vztah k pohybu a jakémukoliv sportu. Žádný pohyb mu nebyl a do dnešního dne není cizí... Proto se jednoho dne jeho maminka rozhodla, že ho zkusí zapsat do gymaerobiku, ale tam po ¾ roce nebyl úplně spokojený. A tak přešel do sportovního klubu

MV Team Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně na závodní aerobic, který spadá pod Český svaz aerobiku a fitness FISAF. Trenérka Monika Váňová, která má dlouholeté zkušenosti s přípravou dětí na závody a vychovala nejednoho mistra republiky, Evropy i světa, začala Matěje intenzivně připravovat na jeho závodní dráhu. Vidí v něm přirozený talent.

Její píle a dlouholeté zkušenosti s vedením dětí a mládeže se vyplatily a Matěj se začal umísťovat na předních místech v republikových závodech. Matěj svědomitě trénuje 4x týdně 3 hodiny, aby jeho sestava byla dotažená do posledního detailu.

Velice se těšil na mistrovství Evropy, které se konalo letos 30. 5. - 2. 6. 2024 ve Švýcarsku. Dělal opravdu maximum proto, aby se ve třech nominačních závodech, které byly hlavní vstupenkou na tento evropský šampionát, nominoval. Nejprve závodil ve smíšeném teamu trio, duo, a nakonec se propočoval i k singlu, ve kterém zvládl všechny tři nominace potřebné k zapsáním na Evropu, a právě v kategorii Cadet Man vybojoval titul vicemistra Evropy. Jeho soupeři byli chlapci z Francie. A i když vybojoval druhé místo, je to pro Matěje veliká motivace na další rok, kdy se bude pořádat opět mistrovství Evropy a také mistrovství světa.

Tak budeme Matějovi držet pěsti, ať se mu vydaří nominace i příští rok....

Martina Roháčková
Matějova maminka

VAŠE PŘÍSPĚVKY

„Václavák“ před 70 lety

(7. díl)

Vážení spoluobčané, ani se mi to nechce věřit, ale už zase uběhla velká řada dnů, a tak vám opět píšu pár řádků mých vzpomínek z dětství.

V roce 1940 slavili moji rodiče svatbu. Když jsem se později mamky ptala, jestli si pamatuje, co v tu svatbu obědvali, tak jejich menu bylo následující:

...napřed dostal na talíř každý host vařené zelí a krajíček chleba, potom slepičí polévku s „lokšama“, nato následovalo vařené maso, také s nudlema, buchty a cvíboch (třená buchta). Na druhé jídlo večer měli krupicu. Když se rodiče brali, taťkovi bylo 31 roků a mamce 28.

V roce 1941 se jim narodil chlapec Jindřich, ale po půl roce zemřel. Dostal „nežity“, to byly takové pod kůží hnisavé boláčky, navrchu pokožky zarudlé. Mamka s ním byla v nemocnici v Hradišti, tam řezali a čistili jen ty velké, až nakonec dostal otravu krve a zemřel.

Trápil se 5 měsíců. Za dva roky se narodil Jiřík, ten byl zdravý jak řípa, ale za další dva roky jsem se narodila já a po měsíci začalo trápení s nežitý znova. Tentokrát se mnou mamka nechtěla nikde jít, bála se, že zemřu. Podle jejího vyprávění mne každý den ráno po koupeli prohlédla a jestli objevila nějaký nežit, opatrně ho břitvů rozřezala, vytlačila hnis a zakapla slivoviců. Toto dělala skoro celý rok. Muselo to pro ni být velice těžké a úplně vyčerpávající. Tady je na místě své mamince upřímně poděkovat.

Mezi tím jsem měla ještě zemřít na záškrt. Tenkrát k nám přišla tetička Kozubíková, a když se na mne dívala, řekla mojí mamce: „...to když byl tak nemocný náš Janek, tak za dvě hodiny umřel“. Maminka utékala do Pozdřehova, tam nějaký pan Duroň měl auto a dovezl nás do Vizovic do nemocnice. Službu měl doktor Kotulán a ten mi naštěstí pomohl. Tehdy ještě nebyl penicilin, vyškrabával mi krk a seřval mamku, na co čekala. Tetička Kozubíková od té doby pravila i cizím lidem „toto je moja cérka“ a já jsem ji měla také velice ráda.

Na své dětství si vzpomínám asi tak od 3 let jenom tak útržkovitě. Když jsme s Jiříkem někdy vzpomínali na naše dětství – čím jsme byli starší, tím častěji, pamatovala jsem si na starů chalupu a různé zážitky z té doby, které on si vůbec nevybavoval. Mezi tyto vzpomínky patří například, když mi bylo trochu přes tři roky, naši na poli brali řepu, pořád jsem řvala, že chcu jít za něma a tak mne nakonec stařenka pustila, ale já místo na pole jsem šla na druhů stranu, přes potok. Já si z té doby vzpomínám jenom to, že jsem šla do velikého kopca a viselo tam až na zem moc stromčeků, chtělo se mi čurat, tak jsem si stáhla punčocháče, ale už jsem jich nemohla natahnout zpátky. Plakala jsem, bylo mi zima, a tak jsem si lehla a dívala sa na ty stromečky. Víc si nepamatuju. Naši mne začali hledat, až byl čas jídla. Nakonec mňa hledaly celé paseky, našel mňa Slávek Slezáků. No a já jsem vlastně šla po kraji Kozubíkových polí hore k horám a podle cesty byly nasezené mladé modříny a větve jim sahaly až na zem. Potom jsem velice onemocněla na zánět močových cest. K doktorom se tenkrát moc nechodilo. Vzpomínám si, že jsem seděla v postýlce u kamen a strašně jsem trpěla a plakala. Nechtěla jsem nic jest. Stařenka mi slíbila, že mi přinese med, ale místo medu, na který jsem se těšila, mi dala ušlehané vajíčko s cukrem. Já jsem to nemohla ani ochutnat.

Někdy v té době mě velice bolelo v krku. Naši se stařenků nade mňů stáli a radili sa. Nakonec jsem mosela kloktat petrolín. Ani jsem to kloktání pořádně

neuměla, bečala jsem, ale měla jsem strach z toho, že umřu, tak jsem poslechla.

Vzpomínám si, jak jednou přišel tatka z práce a donesl nám dárek. Pod kabátem měl malého pejska, dali jsme mu jméno Šohaj. Ten nás provázel celým dětstvím. Hlídal nás, a když bylo třeba, tak podle jeho uvážení nepřítele pokousal. Jedenkrát pokousal Jožku Šimonového do zadku, to když jsme si hráli na honěnou. A také pokousal mamce ruku, když chtěla Jiříka vyplatit tráčkama od plachty.

Pamatuju si uspořádání nábytku ve staré chalupě, co a kde bylo v kuchyni. V jizbě byly velké kachlové kamna a v nich byla pec, kde se pekli chleba. Úplně vidím stařenku, jak chodila okolo dřevěné díže a mísila těsto na chleba, na pečení si nevzpomínám. Když tatka strůhal šindely, aby bylo do foroty, na popravky, dělal to v jizbě. Donesl si takový dřevěný harapák, říkal tomu stýček, na ten sedl, před sebe upevnil destičku a pořizem strouhal šindely. My s Jiříkem jsme měli velků radost, protože jsme z těch šindelů dělali komíny. Bývalo to v zimě, stařenka přadla len na plátno a mamka přadla vlnu na svetry. Když nás přestalo bavit stavění komínů, sedli jsme si vedle stařenky a ona nám vykládala pohádky. Měla obrovský vypravěčský dar. Byly to krásné zimní večery, pořád vidím stařenku, jak jsem sa k ní tulila.

Napíšu vám ještě jednu vzpomínku na starů chalupu, a to sem sa zase ztratila. Byly mi 4 roky, všeci jsme byli na poli a šla bůřka. Naši mňa s Jiříkem poslali dom, abychom nezmokli, oni měli na poli vůz s kravama. Já jsem Jiříkovi utékla, doted' vidím, jak jsem letěla kolem hraniční trnky a strašně řvala, protože jsem sa bála bůžky, víc si nepamatuju. Jiřík prý doletěl dom hned za mňů, ale mňa už nikde nebylo, zas letěl zpátky za našima, že jsem se ztratila. Naši doma všechno převrátili, ale nikde mňa nenašli. Letěli po susedoch a zase mne hledaly celé paseky. Nakonec mne našla stařenka, ležela jsem v posteli, pod strožochem až na deskách a klidně jsem spala.

Ještě si vzpomínám na Mikuláše. Když mi bylo pět roků, rodiče nám řekli, že už jsme velicí, Jiřík už byl školák, a že žádný Mikuláš není. Že to sa praví jenom malým dětem. Cukrové jsme ještě dostali, ale pro mne to bylo veliké zklamání.

V roce 1950 začali rodiče stavit novů dřevěnú chalupu. Od jara sa chystalo na stavbu. V létě přišli tesaři a na zimu už jsme sa stěhovali do chalupy. Během stavby jsme spávali ve stodole. Sporák a vaření bylo v kovárně. Určitě to byly těžké podmínky, ale mně ani Jiříkovi to vůbec nevadilo.

V té době už jsme měli kamarády. To až později byla pro mne chalupa hrůza děs. Mamka si totiž vyloženě

přála, že mezi obytnými místnostmi a chlévem bude chodba a z té chodby do chléva budou dveře, aby byl snadnější poklud dobytek a také tam byly dřevěné schody na hůru. Když bylo třeba vyvést ven dobytek, tak šel po chodbě. Dycky jsem měla strach, že kráva vynese ven aj schody. Z obytných místností byly k užívání jenom kuchyň, komora a jizba. Ještě tam byl malý pokojík a ten byl tak, jak ho nechali tesaři.

To až když jsem měla před svatbů, se světnička nachystala k obývání. Taťka měl naplánované, že sa bude přistavovat, a že chlév sa zbůře. Když jsem měla svatbu na dvoře, už byl nový chlév a v něm jsme měli složený nový nábytek. Svatební hostinu jsme měli u nás doma a přes rok se začalo „podle taťkových plánů“ s přestavbou dřevěnice.

Dnes se s vámi už rozloučím. Na shledanou.

Milada Tomaníková

Vybarvený běh 2024

V sobotu 8. června jsme opět vyrazili vlakem směr Kroměříž na každoroční Vybarvený běh. V tomto ročníku dle organizátorů byla rekordní návštěvnost registrovaných účastníků přes 1 800 osob. Jsem ráda, že naše řady obohatili i sousedé z Bratřejova. Počasí nám přálo, pořadatelé připravili novou a delší trasu Kroměříž, kde na nás čekalo více stanovišť ať už s barvou, vodou či mlhou. Cíl akce, abychom byli nejvíce ušpinění, byl splněn a užili jsme si krásný den.

Pavlaína Křížanovská

